

Posudek bakalářské práce

předložené na katedře matematiky
Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

posudek oponent bakalářské práce

Autor: **Anna Boudová**

Název práce: **Analýza učebnic matematiky pro střední školy zabývající se vybranými funkcemi**

Posudek vyhotovil(a): **doc. RNDr. Helena Koldová, Ph.D.**

Odborná úroveň práce: **výborná**

Popsání cílů a metod: **autorka cíle práce zpracovává v samostatné kapitole 1. Cílem bakalářské práce bylo analyzovat vybrané učebnice matematiky pro střední školy z hlediska obsahu, rozsahu a z hlediska didaktické vybavenosti a to v kontextu RVP G, jiné RVP práce neřeší.**

Kvalita teoretické části práce: **velmi dobrá; autorka v teoretické části práce (kapitola 2) vymezuje základní pojmy, související s pojmem učební text, výzkum učebnic, kurikulum jako konstrukt a plánované kurikulum. V některých částech podoba textu spíše připomíná skripta.**

Není mi jasný význam sdělení *Všechny tyto kapitoly vycházejí z učebnice Matematika pro gymnázia: Funkce od Odvárka (2011). Nahrazuje tato věta citace?*

Rozsah praktické složky práce: **velmi dobrá; autorka dobře popsala zvolené metody, rozebrala obsah učebnic a provedla analýzu jejich rozsahu vzhledem k tématu. V kapitole 3.5 posla své měření didaktické vybavenosti vybraných učebnic a následně všechna získaná data porovnává v závěrečném shrnutí.**

Str. 36 *Klasické tištěné učebnice budou porovnány s vybranými elektronickými učebnicemi středoškolské matematiky, respektive s těmi kapitolami, které se zaměřují na funkce.*

Str. 43 *Aby tedy naplnili vlastní vize, měla by být v učebnici pokryta všechna témata RVP G. A opravdu tomu tak je. Všechna témata je možné vyčíst již z obsahu učebnice a je jim věnován prostor v rámci jednotlivých kapitol. Zde s autorkou nesouhlasím. To, zda je téma zavedeno ještě není rozbořením obsahu.*

Uvádím pro ilustraci vyjádření společnosti SUMA k příručkám „Matika pro spolužáky“ (20. 2. 2020) (<https://suma.jcmf.cz/suma/stanoviska/>)

V současné době se výuka matematiky stala předmětem řady diskusí. Jedním z často medializovaných témat se stal i projekt „Matika pro spolužáky“, který získal podporu médií i sponzorů. Podle těchto svépomocných příruček, které jsou chybně nazývány učebnice, dnes údajně vyučuje více než 220 středních škol v republice. Výbor Společnosti učitelů matematiky Jednoty českých matematiky a fyziků považuje za potřebné zdůraznit, že z hlediska nejen odborného (matematického), ale také metodického jsou příručky plné chyb a rozhodně se nejedná o metodickou „revoluci“ ve výuce matematiky. Jde spíše o „kuchařské návody“ (navíc mnohdy nesprávné) na řešení typových příkladů, které mohou na první pohled působit na žáky přitažlivě,

ale k rozvoji jejich myšlení rozhodně nepřispějí. Příručky zcela postrádají snahu o to, aby žáci problematice porozuměli a získali potřebný vhled do látky, a místo toho nabízejí návody psané stylem egyptských písařů před čtyřmi tisíci lety. Negativní stanovisko k výuce podle těchto materiálů vyjádřili i vyučující didaktiky matematiky z fakult připravujících učitele. Příručky, původně určené pro doučování spolužáků, jsou zcela nevyhovující pro kvalitní výuku matematiky. Více zde: <https://suma.jcmf.cz/suma/stanoviska/>

Zájemce o problematiku odkazujeme na tři podrobné recenze zmiňovaných příruček od prof. Kuřiny z Přírodovědecké fakulty Učitel matematiky, 27(1), 2019; Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, 61(4), 2016; Učitel matematiky, 25(1), 2016), prof. Doboše z Ústavu matematických věd Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a otevřený dopis Slovenské matematické společnosti Jednoty slovenských matematiků a fyziků

Nevím, zda je dostatečně zohledněná rozdílnost posuzovaných učebních textů (nejde vždy o učebnice), abychom mohli hodnotit a provést analýzu rozsahu učebnic pomocí ukazatele rovnoměrnosti učiva, jak je v práci demonstrováno, jen prostým započítání počtu stran apod., bez podrobnějšího rozboru. Stejně tak se domnívám, že pouhým započtením charakteristik není možné tvrdit, že: *pouze dvě učebnice mají rovnoměrné rozvržení učiva v rámci kapitol. U ostatních, a obzvláště těch s velkým M, je učivo neúměrně rozvržené. Některým kapitolám je pak oproti jiným věnováno mnohonásobně více prostoru.* I když na toto upozorňuje autorka v závěrečné diskuzi, myslím, že by si čtenář mohl z předchozích závěrů vytvořit rychlý závěr úplně jiný a zavádějící. Nejsem proto ztotožněna se závěry, které v závěrečné kapitole autorka uvádí. Prosím o jejich podrobné objasnění u obhajoby.

Na druhou stranu oceňuji systematický přístup autorky, prostudování uvedených výzkumných metod a jejich kvalitní aplikaci. Zohledňuji i fakt, že bakalářská práce nemůže přinést hloubkový rozbor obsahu učiva, vzhledem k malé pedagogické praxi a zkušenosti s výukou matematiky (studentka je v bc. studiu, neabsolvovala didaktiku matematiky). Pokud by autorka rozpracovala v následné DP svůj záměr, svá zjištění, byla by její práce velkým přínosem pro začínající učitele matematiky.

Grafická, jazyková a formální úroveň: **velmi dobrá. Citace odpovídají zvolené normě. Velké množství citovaných publikací v textu svědčí o tom, že autorka prostudovala dostatečné množství odborné literatury, se kterou vhodně v práci pracuje.**

Přínos práce:

Bakalářská práce představuje materiál, který by mohl sloužit učitelům matematiky na základní škole při výběru učebnic nebo při realizování podobného šetření, avšak pokud by byla uvedena relativnost uváděných zjištění.

Otázky pro obhajobu a náměty do diskuze:

Jak Vás zpracování DP posunulo v práci začínající učitelky?

Jakou učebnici budete používat vy, ve své praxi a na základě čeho ji vyberete?

Práci **doporučuji** k obhajobě.

Navrhuji hodnocení stupněm: velmi dobře

Místo, datum a podpis: České Budějovice, 12. 5. 2021